

Ett land av museibygare

Sverige är en världsnation när det gäller museibygande!

Idag finns det 230 offentligt finansierade museer och cirka 1 300 arbetslivsmuseer.

Enligt Svensk Författningssamling avses med ett arbetslivsmuseum:

”sådan verksamhet som har till syfte att bevara och gestalta en arbetsplats kulturhistoriska värden, såväl fysiska som immateriella, inom privat eller offentlig sektor och som är eller avses att bli tillgänglig för allmänheten”. SFS 2000:107

Arbetslivsmuseerna finns över hela landet. De är vanligare i mindre städer och på landsbygd där man inte på samma sätt konkurrerar om tomtmarken, vilket varit en bidragande orsak till att fabriksbyggnader och arbetsplatser fått stå kvar.

Det finns många anledningar till att arbetslivsmuseer uppstått. Arbetet upplevs angeläget, viktigt och roligt. Arbetslivsmuseerna drivs till största delen av ideella krafter, och om vi räknar mycket försiktigt är 30 000 personer engagerade i arbetet på dessa museer, och delaktiga i berättandet av industrisamhällets kulturarv.

På arbetslivsmuseerna berättas om människorna och platsen med utgångspunkt i vardagen. Föreningen Flygande Veteraner menar att DC-3:an Daisy mår bättre med smorda roderlinor, oljade lager och 125 timmars motionskörning per år än att bli stående tyst och kall på en hylla i ett museimagasin. Genom sitt arbete genomför Flygande Veteraner - liksom många andra arbetslivsmuseer ett åtagande som inget offentligt finansierat museum skulle klara! Det handlar om att levandegöra 1900-talets historia, vilket innebär att industrisamhällets kulturarv både brukas, bevaras och berikas!

Arbetslivsmuseerna samarbetar ofta med kommuner, turistnäring och andra aktörer med lokal och regional anknytning - men FÅ arbetslivsmuseer har någon form av offentlig finansiering. Arbetslivsmuseerna är därför mycket beroende av sina entréintäkter för att finansiera verksamheten. Den viktigaste projektfinansieringsmöjligheten som finns för arbetslivsmuseerna är det projektbidrag som Riksantikvarieämbetet förmedlar. Detta bidrag har varit 4 miljoner men har under innevarande år bantats till 3, 975 miljoner. Samma år genomför Kulturdepartementet en reform för fri entré. Reformen omfattar INTE landets 1 300 arbetslivsmuseer utan enbart statliga museer. För en insats av 96 miljoner kronor har vi fri entré på 19 museer, i huvudsak i Stockholmsregionen.

Arbetslivsmuseerna står nu inför det pedagogiska problemet att för besökarna förklara varför det kostar 25 kronor att besöka arbetslivsmuseer medan besöket på Nationalmuseum är gratis.

270 arbetslivsmuseer har valt att gå samman och bildar idag Sveriges största museala nätverk, riksorganisationen Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam).

För att kompensera för dessa försämrade förhållanden kräver deltagarna vid Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd årsmöte den 23 april 2005 att:

projektbidraget för arbetslivsmuseer höjs till 8 miljoner per år.

det genomförs en satsning på utbildning för de som arbetar på arbetslivsmuseer.

det sker en offentlig satsning för att stötta och utveckla nätverket för landets arbetslivsmuseer.